

2. Ünite: Zekât ve Sadaka

8. SINIF

2. Ünite 1. Konu Fasikülü

İslam'ın Paylaşma ve Yardımlaşmaya Verdiği Önem

İnsanların toplum içinde beslenme, barınma, giyinme ve korunma gibi birçok ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaçlar da ancak toplumdaki bireylerin karşılıklı yardımlaşması ile giderilir.

Toplumdaki bütün insanların imkânları eşit değildir. Örneğin parasızlıktan dolayı okula gidemeyen, işsizlikten veya sağlığı elverişli olmadığından çalışamayan insanlar olabilir. Böyle durumlarda zengin insanların, ihtiyaç sahiplerine yardım etmeleri, sahip oldukları imkânları onlarla paylaşmaları gerekir. Çünkü yoksulların, zenginlerin malı üzerinde hakları vardır. Bu husus bir kur'an ayetinde şöyle dile getirilmektedir:

“Onların (zenginlerin) mallarında, muhtaç ve yoksullar için bir hak vardır.”

(Zâriyât suresi, 19. ayet.)

Toplumda barış ve huzur ortamının sağlanmasında paylaşma ve yardımlaşmanın önemi büyüktür. Toplumda paylaşma ve yardımlaşma ne kadar fazlaysa barış ve huzurda o oranda fazla olur. Zengin olanların imkanlarını ihtiyaç sahipleriyle paylaştıklarında; fakirlerde zengin insanlara karşı kıskançlık, kin ve nefret duyguları oluşmaz. Zenginlerde ise cimrilik, açgözlülük ve bencillik gibi kötü duygular ortadan kalkar.

Konuyla ilgili hadis-i şerifler:

“Fakirleri araştırıp bulunuz, görüp gözetiniz.”

“Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir.”

“Kim Müslüman kardeşine yardım eder ve onun ihtiyacını karşılırsa Allah da ona yardım eder. Kim Müslümanın bir sıkıntısını giderirse Allah da kıyamet gününde onun sıkıntılarından birini giderir...”

“Müminler birbirlerine merhamet etmekte, birbirlerini sevmekte ve birbirlerini korumakta bir vücudun organları gibidir. Vücudun herhangi bir organı hastalandığında bütün vücut bundan rahatsız olur. Aynı şekilde bir mümin de sıkıntı içinde bulunduğunda, diğer müminler onun sıkıntısını, derdini ve üzüntüsünü paylaşırlar.”

PAYLAŞMA VE YARDIMLAŞMANIN FAYDALARI:

- İnsanda cimrilik, bencillik, kıskançlık gibi kötü duygu ve davranışlara engel olur.
- Toplumda sevgi, dayanışma ve sorumluluk gibi güzel duygu ve davranışların gelişmesine katkı sağlar.
- Toplumsal dayanışmaya ve barışa katkı sağlar.
- Zenginler ile fakirler arasında güçlü bir sevgi bağı kurulur.
- İnsanda çevresindeki diğer insanlara karşı sorumluluk bilinci gelişir.
- Toplumda huzur ve güven ortamı oluşur.
- İnsanda, diğer insanlara yardımda bulunmanın, onlarla bir şeyleri paylaşmanın sevinci ve mutluluğu yaşanır.

İslam dini yardımlaşma ve dayanışmaya önem vererek insanların kardeşçe yardımlaşma ve dayanışma içinde yaşamalarını istemiştir. Dinimizin kutsal kitabı olan Kur'an-ı Kerim'de bu konunun önemi şu şekilde ifade edilmiştir:

*"De ki: ...Harcadığınız her şey, ana-baba, yakınlar, öksüzler, yoksullar ve yolda kalmış kişiler içindir. Allah yapacağınız her hayrı (iyiliği) bilir."
(Bakara suresi, 215. ayet.)*

İslam dini ayrıca insanları paylaşma ve yardımlaşma konusunda özverili olmaya çağırır. Kur'an'da bu konuyla ilgili şöyle buyrulur:

"Onlar, kendi canları çekmesine rağmen yemeği yoksula, yetime ve esire yedirirler."

(İnsan suresi, 8. ayet.)

Paylaşmak veya yardım etmek için zengin olmak gerekmez. Dinimiz bollukta ve darlıkta başkalarına yardım etmeyi öğütler. Kur'an-ı Kerim'de bu durum şöyle dile getirilmiştir:

"Takva sahipleri (sorumluluklarının bilincinde olanlar), bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar (infak ederler). Öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever."

(Âl-i İmrân suresi, 134. ayet.)

Yardımseverlik İslam dininin en önemli değerlerindendir.

Bilgilerimizi paylaşarak da yardımlaşabiliriz.

Örnek 1

Aşağıdaki hadislerden hangisi İslam dininin paylaşma ve yardımlaşmaya verdiği önemi en iyi açıklar?

- A) "Sadaka vermek malı eksiltmez."
- B) "Sağ elin verdiğini, sol el bilmemelidir."
- C) "Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir."
- D) "Kardeşini güler yüzle karşılayan da sadakadır."

Çözüm

C seçeneğinde verilen hadiste; en yakınımızdaki birilerinin muhtaçken, bizim onlarla ilgilenmememiz sakındırılmaktadır. Bu hadis İslam'ın paylaşma ve yardımlaşmaya verdiği önemi güzel bir şekilde açıklamaktadır. Buna göre doğru cevabımız C olmalıdır.

Örnek 2

Eskiden beri Müslüman toplumlar huzur ve güven içinde yaşamışlardır. Fakirler ve düşkünler gözetilmiş, yolda kalanlara ve yetimlere sahip çıkılmıştır.

Bu metne göre öncelikli olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Müslümanlar dinlerini bağlıdır.
- B) Müslümanlar arasında caydırıcı yasalar vardır.
- C) Müslüman toplumlarda güvenlik iyi sağlanmıştır.
- D) Müslümanlar yardımlaşma ve dayanışmaya önem vermiştir.

Bu metinde öncelikle olarak Müslümanların yardımlaşmaya ve dayanışmaya önem verdiği vurgulanmaktadır. Buna göre doru cevabımız D seçeneği olmalıdır.

Örnek 3

Sosyal medya üzerinden düzenlenen "Şehit Ailelerine Yardım" kampanyası için pek çok insan verilen banka hesap numaralarına bağışta bulunmuştur. Küçük desteklerle başlayan bu güzel kampanyaya zamanla büyük bağışlar da yapılmıştır. Tüm bu iyi niyetli insanlar arasındaki ortak nokta, yardım alanın incinmemesi için kimliklerini gizlemeleri olmuştur.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi bu haber ile ilişkilendirilemez?

- A) "Onlar... kendilerine verdiğimiz mallardan Allah yolunda harcarlar."
(Bakara suresi, 3. ayet)
- B) "Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yiyin, eğer siz yalnız Allah'a kullak ediyorsanız O'na şükredin."
(Bakara suresi, 172. ayet)
- C) "Mallarını Allah yolunda harcayan sonra da harcadıklarının peşinden (bunları) başa kakmayan ve gönül incitmeyenlerin, Rabb'leri katında mükâfatları vardır..."
(Bakara suresi, 262. ayet)
- D) "Sadakaları açıktan vererseniz ne güzel. Fakat onları gizleyerek fakirlere vererseniz bu sizin için daha hayırlıdır..."
(Bakara suresi, 271. ayet)

Verilen haberde yardımlaşma ve dayanışma vurgusu vardır. Buna göre soruda bu konuyla aynı doğrultuda olmayan ayet sorulmaktadır. Cevabımız B seçeneği olmalıdır.

Örnek 4

Paylaşma ve yardımlaşma ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sorumluluk duygusunu geliştirir.
- B) Birlik ve beraberliği kuvvetlendirir.
- C) Toplumsal barış ve huzura katkı sağlar.
- D) Zenginlerle fakirler arasındaki bağı zayıflatır.

Çözüm

Paylaşma ve yardımlaşma; toplumsal huzura katkı sağlar, birlik ve beraberliği kuvvetlendirir. İnsanda çevresine karşı sorumluluk duygusunu geliştirir. Fakat D seçeneğindeki ifade paylaşma ve yardımlaşma için doğru bir cümle değildir. Cevap D olmalıdır.

Örnek 5

Esma eve giderken yolda bir simit aldı. Simidi tam yiyeceği sırada her halinden aç ve ihtiyaç sahibi olduğu belli olan ihtiyar bir kadının kendisini izlediğini fark etti. Bunun üzerine kendisi aç olduğu halde elindeki simidi ona verdi. **Esma'yı bu şekilde davranmaya daha çok yönlendiren ayet aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) O takva sahipleri ki bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar.
(Al-i İmran suresi, 134. ayet)
- B) Siz hayır olarak ne harcarsanız Allah onun yerine yenisini verir.
(Sebe suresi, 39. ayet)
- C) Onlar, kendi canları çekmesine rağmen yemeği yoksula, yetime ve esire yedirirler.
(İnsan suresi, 8. ayet)
- D) Ey iman edenler... Başa kakmak ve incitmek suretiyle yaptığınız hayırları boşa çıkarmayın...
(Bakara suresi, 264. ayet)

Çözüm

Metindeki olayla C seçeneğindeki ayet aynı doğrultuda olduğu için cevabımız C seçeneği olmalıdır.

Örnek 6

Şehrin sokaklarında her gece bir adam ihtiyaç sahiplerinin evlerine çuval içerisinde erzak bırakır ve kimseye de görünmezmiş. Yardımı gören insanlar mutlu olur ve teşekkür etmek için bu iyiliği yapan kişiyi ararlar ama kim olduğunu bir türlü bulamazlarmış. Aradan zaman geçmiş ve bir gece yardımlar kesilmiş. İnsanlar ertesi gün Hz Ali'nin torunu olan ve İmam Seccâd olarak da bilinen Zeynel adibin'in öldüğünü ve sırtında çuval taşımaktan oluşan yaralar bulunduğunu öğrenmişler.

Bu metinde Zeynel Abidin ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Yardım gizli yapmayı önemsemiştir.
- B) Yardım etmek için fedakârlıkta bulunmuştur.
- C) Yardımı düzenli yapmaya özen göstermiştir.
- D) Yardım etmeye ihtiyaç sahibi yakınlarından başlamıştır.

Çözüm

Hikayede Zeynel Abidin'in yardımı gizli yaptığı, fedakarca ve düzenli olarak yardım yapmaya özen gösterdiği vurgulanmaktadır. Fakat ihtiyaç sahiplerine yakınlarından başladığıyla ilgili metinde bir vurgu söz konusu değildir. Buna göre doğru cevap D olmalıdır.

Örnek 7

"Komşusu açken tok yatan bizden değildir."

(Hadisi-i Şerif)

Bu hadis ilke edinen bir kimseden aşağıdaki davranışlardan hangisi beklenmez?

- A) Yetim ve öksüzleri gözetmesi
- B) İhtiyaç sahiplerine yardım etmesi
- C) Çevresindekilere duyarsız kalması
- D) Komşu hakkı konusunda hassas davranması

Çözüm

Bu hadisi ilke edinen kimse; yardımlaşma ve dayanışmaya önem veren, çevresindekilere karşı sorumluluk sahibi, duyarlı olma birisi olmalıdır. Buna göre doğru C seçeneğinde belirtilen çevresindekilere duyarsız kalması bu hadisi ilke edinen bir kimseden beklenen bir davranış değildir. Cevap C olmalıdır.

1. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

a) İslam'ın paylaşma ve yardımlaşmaya verdiği önemi açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) Yardımlaşma ve paylaşmanın bireyin hayatına katkıları nelerdir, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Yardımlaşma ve paylaşmanın toplumsal dayanışmaya olan katkıları nelerdir, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

d) “Komşusu açken tok yatan bizden değildir” Hadisi ile anlatılmak istenen nedir, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara “D” yanlış olanlara “Y” işareti koyunuz.

	D	Y
Paylaşma ve yardımlaşma kişide sorumluluk duygusunun gelişmesine katkı sağlar.	☐	☐
Paylaşma ve yardımlaşmanın maddi tarafı olduğu gibi manevi tarafı da vardır.	☐	☐
Paylaşma ve yardımlaşma sadece en yakın akrabalar arasında olur.	☐	☐
Kişinin her hangi bir yardımda bulunması için belli bir nisap miktarı malı sahip olması gerekir	☐	☐
insanlar sevinçlerini paylaşarak artırır, üzüntülerini ise paylaşarak azaltırlar.	☐	☐
Yardımlaşmayla birlikte insanda çevresindeki diğer insanlara karşı sorumluluk bilinci gelişir.	☐	☐
Toplumdaki bütün insanların imkanları eşittir.	☐	☐

3. Aşağıdaki boşlukları panodaki uygun olan sözcüklerle doldurunuz.

- a) Yardımlaşma ve; cimrilik, bencillik, kıskançlık gibi kötü duygu ve davranışlara engel olur.
- b) Paylaşmayla birlikte zenginler ile fakirler arasında bir sevgi bağı kurulur.
- c) Peygamberimizin bir hadisinde şöyle buyurmuştur: "Komşusu aç iken yatan bizden değil-dir."
- d) Bireyler arasında ilişkinin güçlü olması için İslam dini, insanlar arasında yardımlaşma ve dayanışmayı sağlar.
- e) Paylaşmak ve yardımlaşmak için olmak gerekmez.
- f) Bir toplumda paylaşma ne kadar iyi ve dengeliyse barış ve huzur da o kadar iyi olur.
- g) Kim Müslüman yardım eder ve onun ihtiyacını karşılar, Allah da ona yardım eder.
- h) Yardımlaşma sevgi, dayanışma ve sorumluluk gibi güzel duygu ve davranışların katkı sağlar.

4. Aşağıdaki soruların karşısına evet ise "✓" işareti, hayır ise "X" işareti koyunuz.

Paylaşma ve yardımlaşmanın toplumsal huzura katkısı var mıdır?	
İslam dini bollukta ve darlıkta başkalarına yardım etmeyi öğütler mi?	
İnsanın sadece maddi ihtiyaçları mı vardır?	
Hicret sonrası Mekke'deki Müslümanlara sahip çıkan, onlarla maddi-manevi bütün imkânlarını paylaşan Medine'deki Müslümanlara "ensar" mı denilmiştir?	
Yardımlaşma zenginlerde cömertlik, sorumluluk, alçak gönüllülük gibi duyguların gelişmesine katkı sağlar mı?	
Sevgi ve paylaşma insanın manevi ihtiyaçlarından mıdır?	
İslam dini paylaşma ve yardımlaşmayı emretmiş midir?	
İnsanın yardımsever biri olması için çok zengin olması mı gerekir?	
Toplumdaki bütün insanların imkanları aynı ölçüde midir?	
Paylaşma ve yardımlaşmanın azalması insanlarda olumsuz duyguların gelişmesine sebep olur mu?	

1.

Merdivenin 3. basamağına aşağıdakilerden hangisi yazılabilir?

- A) huzursuzluklar baş gösterir.
- B) demokrasi yara alır.
- C) huzur ve güven ortamı güçlenir.
- D) zenginler fakirleri sömürür.

2.

Bir mum, diğer mumu tutuşturmakla ışığından bir şey kaybetmez.

Mevlânâ bu sözüyle aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamıştır?

- A) Sevginin
- B) Saygının
- C) Yardımlaşmanın
- D) Aydınlanmanın

3.

Kim Müslüman kardeşine yardım eder ve onun ihtiyacını karşılarsa Allah da ona yardım eder. Kim Müslüman'ın bir sıkıntısını giderirse Allah da kıyamet gününde onun sıkıntılarından birini giderir..."

Mete: Müslümanlar yardımseverdirler.

Hakan: Müslümanlar sadece Müslüman olanlara yardım etmelidir.

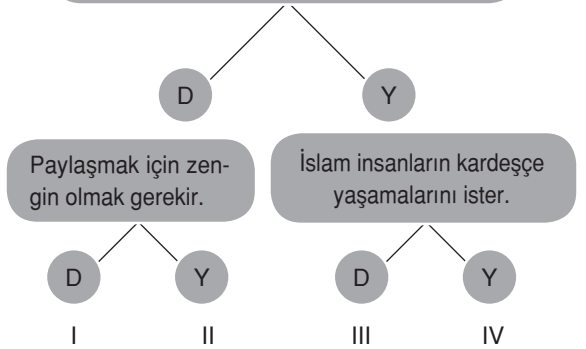
Öğretmen tahtaya bir hadis-i şerif yazmıştır.

Buna göre öğrencilerin bu hadis-i şerif hakkında yorumlarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Yalnız Mete'nin yorumu doğrudur.
- B) Her ikisinin yorumu doğrudur
- C) Yalnız Hakan'ın yorumu doğrudur.
- D) Her ikisinin yorumu yanlıştır.

4.

İslam yardımlaşma ve paylaşmaya büyük önem vermiştir.

Yukarıdaki şemada cümlelerin doğru veya yanlış olmasına göre hareket edildiğinde aşağıdaki rakamlardan hangisine ulaşılır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

5. Merve, bazı kavramları ve bu kavramların açıklamalarını, aşağıdaki gibi yazıp bunlar arasında eşleştirme yapmak istiyor.

1. İmaret-haneler	a. Hastaların tedavisi için açılmıştır.
2. Dürüşî-falar	b. Yaşlıları korumak için açılmıştır.
3. Darüla-cezeler	c. Yoksul ve kimsesizlerin beslenmeleri için açılmıştır.

Buna göre, yukarıdaki kavram ve açıklamalar doğru eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi elde edilir?

- A) 1 - a, 2 - b, 3 - c B) 1 - a, 2 - c, 3 - b
C) 1 - c, 2 - b, 3 - a D) 1 - c, 2 - a, 3 - b

İslam dini insanların yardımlaşma ve dayanışma içinde kardeşçe yaşamalarını ister. Toplumun birlik ve beraberliği için de bireyler arasındaki ilişkilerin güçlü ve uyumlu olması gerekir. Bundan dolayı İslam dini, insanlar arasında yardımlaşma ve dayanışmayı öğretir.

6. Buna göre aşağıdaki hadis-i şeriflerden hangisi İslam'ın yardımlaşma ve dayanışmaya verdiği önemi göstermektedir?

- A) "Mizana konulacak en ağır amel güzel huydur."
B) "İnsanların kıymetini bilmedikleri iki tane nimet vardır. Biri sağlık, biri de boş vakittir."
C) "Haksız yere bir kuş veya daha küçük bir hayvan öldüren insana Allah onun hesabını mutlaka soracaktır."
D) "Fakirleri araştırıp bulunuz, görüp gözetiniz."

7.

Dinimizde toplumsal yardımlaşma ve paylaşmayı sağlayan ibadetler nelerdir?

Öğretmenin tahtaya yazdığı soruya, aşağıdaki hangi öğrenci doğru cevap verememiştir?

- A) Sadaka
B) Namaz
C) İnfak
D) Zekât

8. Aşağıdakilerden hangisi paylaşma ve yardımlaşmanın toplumsal faydaları arasında gösterilemez?

- A) Sosyal hayatta, dayanışma ve barış ortamının oluşumuna katkı sağlar.
B) Zenginler ve fakirler arasında güçlü bir sevgi bağı kurulmasına katkı sağlar.
C) Toplumda güven ortamı oluşur.
D) Kişide, sevgi, dayanışma ve sorumluluk gibi güzel duygu ve davranışların gelişmesine katkı sağlar.

Konu Tarama Testi Cevap Anahtarı

1. C

2. C

3. A

4. B

5. D

6. D

7. B

8. D
